

A hazudás bukfencei

JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZ

KAMARASZÍNHÁZA :

A hazug

Egy csatorna, a rajta ívelő kis hidacskaival, egyik partján egy fogadó, másikon a doktor háza. Mindez Velencében két és fél évszázada, s hogy el ne felejtjük, a karnevál előtt. Ennek stilizált légkörét idézi a *József Attila Színház Kamaraszínházának* térszínpadára a díszlettervező *Kállai Judit*. Lampionnal, gondolával, ahogy illik, mellé pedig *Mártha István* teremt társaival jókedvű muzsikát, hogy mindenki otthon érezze magát. Ilyesfajta móka persze nem teljesen szokatlan, ha csak az nem, hogy ezúttal a nagyérdemű fönt a színpadon ül, a játéktér pedig a széksorok helyén van. Szóval mindenféleképp más kép fogadja a nézőt, mint amit az eddigi gyakorlatból föltételezett. Tüstént fölméri például, hogy a színészek ugrani, bukfencezni fognak, hiszen a dogobó laticellel borított, ami szintén nem teljesen megszokott, továbbá szép egyenletesen megvilágított a játéktér, amiből az is látszik, hogy közösségi mókát igyekezett létrehozni a vendégrendező *Csiszár Imre*.

És így is történik. Csiszár a commedia dell'arte korai hagyományaira utalva a jelmeztervező *Szakács Györgyi* sikerült ruhái segítségével bohócruhákba öltöztette a manézs tagjait, újabb, határozott leütéssel határozva meg az előadás lehetséges stílusát. Persze, igaza is van; *Carlo Goldoni* művében csakugyan szerepelnek ezek a figurák: *Colombina*, *Arlecchino* és *Brighella*, hogy mást ne mondjunk. És jöhet *A hazug*, *Szabó Lőrinc* szellemes fordításában Lelióról, a gazdag velencei kereskedő fiáról, aki eljutott arra a fokozatra, hogy már egyszerűen képtelen igazat mondani. Hazugságot hazugsággal tetéz, belekeveredik, és hiába őszinte az érzelme *Rosaura*, a doktor szépséges leánya iránt, hazugságai lelepleződven, felülten kénytelen visszavonulni a maga teremtette hazugságkáosz színteréről.

Csiszár tehát előzetesen mindent elkövetett, hogy

más, viszonylag újszerű előadást teremtsen és ez részben sikerült is. Hogy részben, annak vélhető okát tudom csak megfogalmazni: a színházban elég a nagyterű mozgások jelzése (ez például sikerült Miskolcon, *A mi Molière-ünk* előadásának technikai megoldásával), itt azonban valóságos távokat kell a színészeknek kitölteni, ezt pedig (fölkészültségükkel) csak hiátusok árán képesek végrehajtani. A pergő tempó aztán megakad; a „világszám” dobpergése alatt „nyúl születik” és a néző ismét viszszaúhan szokásos színházi ataraxiájába. S miközben látja a fullasztó tempót, érzi az erőnlét hiányát, aggódik, ez az aggodás pedig elvonja (méltánytalanul egyébként) figyelmét az eredményekről, amik valójában jelentősebbek a láthatónál.

Mert minden színész igyekszik másként és a más kívánalmaknak — méghozzá jól — megfelelni. Érzik a stílust és az előadás nagyobb részében hozzák is. Kivált *Dégi István*, aki a bohócság magasiskoláját nyújtja, amiből — furcsamód — csak annyi vonódik le, hogy kiemelkedő teljesítménye „kilóg” az együttesből. De jó teljesítmény *Józsa Imréné*, *Harkányi Endréé*, *Kránitz Lajosé*, *Kovács Gyuláé*, *Szerencsi Éváé*, *Straub Dezsőé* és *Szabó Éváé*, igyekeznek együtt utazni Csiszárral, a lehetőségekhez képest eredményesen. *Tahi József*, „a hazug” szerepében jó színészi erényekkel, nagy szívvel csinálja feladatát, kár, hogy beszédtechnikája nem jó. mozgása pedig csak részleteiben gondos (ott viszont kitűnő), egyébként azonban alapbeállásra szorítkozó mozgáskultúrája egyelőre csupán ígéretessé teszi játékát. Együttesük azonban így is bizonyító erejű a színház egyik vállalható útját illetően.

Bulla Károly

Pantalone, a velencei kereskedő (Dégi István) és hazudós fia, Lelio (Tahi József)

A két lány, akikért az ifjak epekednek (Frajt Edit fh. és Szerencsi Éva) (MTI Fotó: Horváth Éva)

